

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 janvier 2013

POURSUITES

à charge d'un membre de
la Chambre des représentants

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES POURSUITES
PAR
M. **Renaat LANDUYT**

SOMMAIRE

Page

I. Rétroactes	3
II. En ce qui concerne la procédure	8
III. Sur le fond	11
IV. Conclusion.....	13

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 januari 2013

VERVOLGINGEN

ten laste van een lid van de Kamer
van volksvertegenwoordigers

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VERVOLGINGEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Renaat LANDUYT**

INHOUD

Blz.

I. Situering	3
II. Wat de procedure betreft.....	8
III. Ten gronde.....	11
IV. Besluit.....	13

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Stefaan De Clerck

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Jan Jambon, Ben Weyts
PS	Valérie Déom, Karine Lalieux
MR	Daniel Bacquelaine
CD&V	Stefaan De Clerck
sp.a	Renaat Landuyt

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>	
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>	
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>
DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN: Séance plénière	PLEN: Plenum
COM: Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

I. — RETROACTES

Par la lettre du 28 juin 2012, le procureur général près la cour d'appel de Mons a demandé l'autorisation constitutionnelle de renvoyer M. Patrick MORIAU, notre collègue, devant la juridiction compétente.

La demande adressée au président de la Chambre était formulée en ces termes:

“J’ai l’honneur de vous communiquer sur support CD ROM, la version scannée des 21 cartons composant le dossier CH.70.99.79106 des notices du parquet de Charleroi, ainsi qu’une version papier d’un carton et d’une sous-farde qui concernent plus spécialement la partie de l’instruction ouverte à charge notamment de Monsieur Patrick MORIAU, parlementaire, du chef de trafic d’influence, dans le cadre d’un projet d’implantation d’un centre commercial à Farciennes par la SA CITADELLE.

Vous trouverez en annexe 1, un exposé des faits sur lesquels porte l’instruction ainsi qu’un relevé des indices et de l’indication de leur qualification pénale.

Je vous transmets également, en annexe 2, une copie du réquisitoire de renvoi devant le tribunal correctionnel.

La chambre du conseil a, conformément à l’article 127 du Code d’instruction criminelle, fixé la première date pour l’examen de cette affaire au 29 février 2012.

Le délai raisonnable de consultation a été prolongé jusqu’au 11 avril 2012 pour permettre aux conseils des inculpés de déposer des requêtes en devoirs complémentaires.

Il a été fait droit à celles qui ont été adressées au magistrat instructeur et leur exécution est toujours en cours.

En vertu de l’article 59, premier alinéa, de la Constitution, l’autorisation de la Chambre dont le membre inculpé d’une infraction fait partie, est requise préalablement au règlement de la procédure en cause de ce parlementaire.

Je vous prie, Monsieur le Président, de bien vouloir me faire savoir si cette autorisation de renvoi devant la juridiction compétente est accordée à l’égard de Monsieur Patrick MORIAU.

I. — SITUERING

Bij brief van 28 juni 2012 heeft de procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen verzocht om het grondwettelijk verlof ten einde onze collega, de heer Patrick Moriau, te kunnen verwijzen naar het bevoegde rechtscollege.

Het aan de voorzitter van de Kamer gerichte verzoek was gesteld in de volgende bewoordingen:

“Ik heb de eer u op cd-romdrager de gescande versie te bezorgen van de 21 dossierdozen welke het dossier CH.70.99.79/06 met de aantekeningen van het parket te Charleroi omvatten, alsmede een versie op papier van de inhoud van één dossierdoos en één submap die inzonderheid betrekking hebben op het onderzoek dat ten laste van parlamentslid Patrick MORIAU werd ingesteld wegens aanwending van invloed in het kader van een project voor de vestiging door de NV CITADELLE van een winkelcentrum in Farciennes;

Als bijlage 1 gaan een uiteenzetting over de feiten waarop het onderzoek betrekking heeft, alsmede een overzicht van de aanwijzingen met opgaaf van de strafrechtelijke kwalificatie ervan.

Als bijlage 2 bezorg ik U tevens een kopie van de vordering tot verwijzing naar de correctionele rechtbank.

De raadkamer heeft overeenkomstig artikel 127 van het Wetboek van strafvordering de eerste dagbepaling voor het onderzoek van deze zaak vastgelegd op 29 februari 2012.

De redelijke termijn ter raadpleging werd tot 11 april 2012 verlengd om de advocaten van de in verdenkinggestelden de gelegenheid te bieden verzoeken tot bijkomende onderzoekshandelingen in te dienen.

Er is ingegaan op de verzoeken die werden gericht tot de onderzoeksmagistraat, en de uitvoering daarvan is nog steeds aan de gang.

Alvorens de rechtspleging ten laste van dat parlamentslid te regelen, is krachtens artikel 59, eerste lid, van de Grondwet vooraf de machtiging vereist van de Kamer waartoe het in verdenking gestelde lid behoort.

Mag ik U, geachte heer Voorzitter, verzoeken mij ter kennis te brengen of die machtiging tot verwijzing naar het bevoegde rechtscollege wordt toegestaan voor de heer Patrick MORIAU.

La chambre du conseil et la chambre des mises en accusation auront alors, dans les limites de leur compétence, un pouvoir entier d'appréciation quant à la décision qu'elles seront appelées à prendre; la possibilité existera à tout le moins que la juridiction d'instruction ordonne en fin de compte le renvoi de l'inculpé à la juridiction du jugement, ou — le cas échéant — statue elle-même comme juridiction de jugement.

L'exercice de poursuites pendant la session parlementaire pour ces faits ne me paraît pas de nature à troubler l'autorité de la Chambre ou du parlementaire en cause.

J'adresse copie de la présente à Madame le Ministre de la Justice."

*
* *

Le 5 juillet 2012, la séance plénière a transmis ce dossier pour avis à votre commission, laquelle a, le jour même, désigné votre rapporteur et organisé ses travaux.

*
* *

Le dossier a été examiné lors de la réunion de la commission du 12 juillet 2012. Préalablement, celui-ci avait pu être consulté par les membres de la commission, ainsi que par M. Moriau et ses avocats, MM. Pierre Legros et Alain Bartholomeeusen au secrétariat de la commission. La prise de photocopies et l'utilisation d'un dictaphone n'étaient pas autorisées, contrairement à la prise de notes.

À leur demande, M. Moriau et ses avocats ont été entendus lors de la même réunion du 12 juillet 2012. Un mémoire a ensuite été déposé. Il ressort notamment de cette audition et du mémoire déposé que:

— les deux éléments constitutifs (matériel et moral) de l'infraction de "trafic d'influence" imputée à M. Moriau (article 247, § 4, du Code pénal) n'étaient pas rencontrés;

— une interprétation extensive de cette notion de droit pénal rendrait impossible toute prise de position par un mandataire politique;

— la Chambre des représentants a été saisie prématurément de ce dossier, étant donné qu'il avait été fait droit aux requêtes en devoirs complémentaires

De raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling zullen dan, binnen de grenzen van hun bevoegdheden, volledige beoordelingsbevoegdheid genieten inzake de beslissing die zij moeten nemen; op zijn minst zal de mogelijkheid bestaan dat het onderzoeksgerecht uiteindelijk de verwijzing van de in verdenking gestelde naar het vonnisgerecht beveelt, dan wel — in voorkomend geval — zelf uitspraak doet in de hoedanigheid van vonnisgerecht.

De instelling van vervolging wegens die feiten tijdens de parlementaire zitting lijkt mij het gezag van de Kamer of van het betrokken parlamentslid niet aan te tasten.

Ik zend een kopie van deze brief naar de minister van Justitie." (Vertaling)

*
* *

De plenaire vergadering heeft dit dossier op 5 juli 2012 voor advies verzonden naar uw commissie die, dezelfde dag nog, uw rapporteur heeft aangewezen en haar werkzaamheden heeft geregeld.

*
* *

Het dossier werd onderzocht tijdens de commissievergadering van 12 juli 2012. Het kon voorafgaandelijk door de commissieleden, alsmede door de heer Moriau en zijn advocaten, de heren Pierre Legros en Alain Bartholomeeusen, op het commissiesecretariaat worden geraadpleegd. Het nemen van fotokopieën en het gebruik van een dictafoon werden niet toegestaan. Wel konden notities worden genomen.

De heer Moriau en zijn advocaten werden op hun verzoek gehoord tijdens dezelfde vergadering van 12 juli 2012, waarna een memorie werd ingediend. Tijdens deze hoorzitting en in de memorie werd onder meer naar voren gebracht dat:

— de beide constitutieve elementen (materieel en moreel) van het misdrijf "aanwending van invloed" dat de heer Moriau wordt ten laste gelegd (artikel 247, § 4, van het Strafwetboek), niet aangetoond zijn;

— een extensieve interpretatie van dit strafrechtelijk begrip elke stellingname van een politiek mandataris onmogelijk zou maken;

— het dossier voortijdig bij de Kamer van volksvertegenwoordigers werd aanhangig gemaakt, aangezien nog bijkomende door de heer Moriau gevraagde on-

déposées par M. Moriau dans ce dossier et que ces devoirs n'étaient pas encore clôturés. Dans sa lettre du 28 juin 2012, le procureur général a d'ailleurs confirmé lui-même que l'exécution des actes d'instruction complémentaires était toujours en cours.

En ce qui concerne ce dernier moyen, la commission a en effet constaté qu'il ressort tant de la circulaire n° COL 15/2006 du 26 juin 2006 du Collège des procureurs généraux près les cours d'appel que d'avis précédents de la commission, que la demande de levée de l'immunité parlementaire doit idéalement se situer au moment où les actes d'instruction complémentaires demandés par l'inculpé ou la partie civile, en application de l'article 127 du Code d'instruction criminelle, ont été effectués et où un réquisitoire définitif peut être établi par le ministère public.

Ce qui précède peut être étayé par un extrait d'un avis précédent de la commission des Poursuites:

“Il ne peut dès lors pas être exclu, en théorie, que la réquisition du ministère public soit adaptée à la suite de l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires. Dans ce cas, la demande de levée de l'immunité parlementaire devrait être formulée plus tard que ce n'est le cas aujourd'hui.” (Rapport de M. Pierre-Yves Jeholet sur les poursuites à charge de M. Bruno Van Grootenbrulle, Doc. Chambre n° 52 1394/001, p. 6-7).

La commission a dès lors décidé d'inviter le président de la Chambre à demander au procureur général près la cour d'appel de Mons de compléter le dossier dans le respect de l'article 127, § 3, du Code d'Instruction criminelle et de la circulaire n° COL 15/2006 du 26 juin 2006 du Collège des procureurs généraux.

*
* *

A la suite de la lettre adressée en ce sens au procureur général le 17 juillet 2012, ce dernier lui a répondu en date du 26 juillet 2012 par ces termes:

“Me référant à votre lettre du 17 juillet 2012 ainsi qu'à la mienne du 28 juin 2012 émarginée comme la présente relatives à la demande de levée de l'immunité parlementaire de Monsieur le Député Patrick MORIAU, j'ai l'honneur de porter à votre connaissance que selon les renseignements qui m'ont été communiqués ce 24 juillet par Monsieur le Procureur du Roi f.f. à Char-

derzoeksverrichtingen in dit dossier werden toegestaan en inmiddels nog niet beëindigd werden. De procureur-generaal heeft in zijn brief dd. 28 juni 2012 overigens zelf bevestigd dat de uitvoering van de bijkomende onderzoekshandelingen nog lopende was.

Wat dit laatste middel betreft, heeft de commissie inderdaad vastgesteld dat zowel uit de omzendbrief nr. COL 15/2006 dd. 26 juni 2006 van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep, als uit eerdere adviezen van de commissie, blijkt dat het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van een parlamentslid zich *idealiter* situeert op het moment dat de aanvullende onderzoekshandelingen op verzoek van de in verdenkinggestelde of van de burgerlijke partij, met toepassing van de artikelen 61 *quinquies* en 127 van het Wetboek van strafvordering, zijn uitgevoerd en een definitieve vordering door het openbaar ministerie kan worden opgesteld.

Het voorgaande kan worden gestaafd met een uittreksel uit een eerder advies van de commissie voor de Vervolgingen:

“Men kan theoretisch bijgevolg niet uitsluiten dat de vordering van het openbaar ministerie wordt aangepast ingevolge het verrichten van de bijkomende onderzoekshandelingen. In dat geval zou de vraag tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid op een later tijdstip dan thans het geval is, moeten gesteld worden”. (Verslag van de heer Pierre-Yves Jeholet over de vervolgingen lastens de heer Bruno Van Grootenbrulle, Stuk Kamer nr. 52 1394/001, blz. 6-7).

De commissie heeft dan ook beslist de Kamervoorzitter te verzoeken om de procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen te vragen het dossier te vervolledigen, met inachtneming van artikel 127, § 3, van het Wetboek van Strafvordering en van de omzendbrief nr. COL 15/2006 dd. 26 juni 2006 van het College van Procureurs-generaal.

*
* *

Na een brief in die zin die de Kamervoorzitter op 17 juli 2012 heeft gericht aan de procureur-generaal, heeft deze hem op 26 juli 2012 als volgt geantwoord:

“Ingevolge uw brief van 17 juli 2012 en ter aanvulling op mijn schrijven van 28 juni 2012 met hetzelfde kenmerk als hierboven, betreffende de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van volksvertegenwoordiger Patrick MORIAU, heb ik de eer u de informatie mee te delen die mij op 24 juli 2012 werd verstrekt door de waarnemend procureur des Konings te Charleroi. De

letroi, il ressort "... que ce dernier a rencontré la juge d'instruction ce 23 juillet laquelle lui a signalé que les devoirs complémentaires sollicités par Monsieur MORIAU étaient accomplis et que ceux demandés par Messieurs MORO et WAMBERSIE étaient en passe d'être achevés.

Le magistrat instructeur lui a également déclaré qu'il en avait conféré avec les enquêteurs avant le 14 juillet 2012 et qu'on lui avait promis que le dossier serait bouclé pour la fin de ce mois..."

Je ne manquerai pas en conséquence de revenir vers vous en transmettant les pièces complémentaires dès qu'elles me seront parvenues et ce afin de satisfaire à votre demande."

Le procureur général a ensuite transmis ces pièces au président de la Chambre, le 11 septembre 2012. La lettre d'accompagnement était rédigée comme suit:

"Suite à votre lettre du 17 juillet 2012 et complémentairement à mon transmis du 28 juin 2012 émargé comme le présent, j'ai l'honneur de vous communiquer, en annexe, les pièces transmises par Monsieur le Procureur du Roi à Charleroi dans le cadre de l'instruction ouverte à charge notamment de Monsieur Patrick MORIAU, parlementaire, du chef de trafic d'influence dans le cadre d'un projet d'implantation d'un centre commercial à Farciennes par la SA CITADELLE.

Ces pièces font suite à l'exécution par le magistrat instructeur des devoirs complémentaires sollicités par les conseils des inculpés dans le cadre de la première phase du règlement de la procédure (article 127, § 3, du Code d'instruction criminelle).

Pour plus de facilité, nous les avons inventoriés à la suite des pièces déjà en votre possession.

Je vous prie, Monsieur le Président, de bien vouloir me faire savoir si cette autorisation de renvoi devant la juridiction compétente est accordée à l'égard de Monsieur Patrick MORIAU."

Les membres de la commission ainsi que M. Moriau et ses conseils ont pu consulter ces pièces complémentaires au secrétariat de la commission.

*
* *

procureur liet weten dat hij op 23 juli 2012 de onderzoeksrechter had ontmoet, die hem had meegedeeld dat de door de heer MORIAU gevraagde bijkomende onderzoeksdaaden waren volbracht en dat de door de heren MORO en WAMBERSIE gevraagde bijkomende onderzoeksdaaden bijna rond waren.

De onderzoeksmagistraat had de procureur des Konings eveneens laten weten dat hij daarover vóór 14 juli 2012 met de onderzoekers had beraadslaagd en dat men hem had beloofd dat het onderzoek vóór eind juli 2012 zou zijn afgerond.

Bijgevolg bezorg ik u in elk geval — en zoals gevraagd — de aanvullende stukken, zodra ze in mijn bezit zijn." (Vertaling)

Op 11 september 2012 heeft de procureur-generaal vervolgens deze stukken aan de Kamervoorzitter bezorgd. De begeleidende brief was gesteld in de volgende bewoordingen:

"Ingevolge uw brief van 17 juli 2012 en ter aanvulling op mijn schrijven van 28 juni 2012 met hetzelfde kenmerk als dit, heb ik de eer u hier bijgevoegd de stukken te bezorgen die de procureur des Konings te Charleroi heeft overgezonden met betrekking tot het onderzoek dat ten laste van onder meer parlementslid Patrick MORIAU werd ingesteld wegens aanwending van invloed in het kader van een project voor de vestiging door de NV CITADELLE van een winkelcentrum in Farciennes.

Deze stukken zijn het resultaat van de door de onderzoeksmagistraat verrichte bijkomende onderzoekshandelingen die door de advocaten van de in verdenking gestelden zijn gevraagd in het kader van de eerste fase van de regeling van de rechtspleging (artikel 127, § 3, van het Wetboek van strafvordering).

Gemakshalve hebben we de stukken een nummer gegeven dat volgt op dat van de stukken die u al in bezit heeft.

Mag ik u, geachte heer Voorzitter, verzoeken mij ter kennis te brengen of die machtiging tot verwijzing naar het bevoegde rechtscollege wordt toegestaan voor de heer Patrick MORIAU." (Vertaling)

Deze bijkomende stukken konden op het commissie-secretariaat worden geraadpleegd door de commissieleden, alsmede door de heer Moriau en zijn advocaten.

*
* *

Les réunions suivantes de la commission ont été fixées au 25 octobre et aux 8 et 14 novembre 2012.

Bien que M. Moriau ait fait savoir, par l'intermédiaire de ses conseils, qu'il souhaitait être réentendu, il n'a pu assister à aucune de ces trois réunions en raison de son état de santé. Un certificat médical a chaque fois attesté de cet état. En conséquence, cette audition et la poursuite de l'examen du dossier ont chaque fois été reportées à une réunion ultérieure.

*
* *

Par lettre du 21 novembre 2012, le président de la commission a informé M. Moriau que, lors de sa réunion du 14 novembre 2012, la commission avait émis le souhait de pouvoir finaliser le dossier, afin que la séance plénière de la Chambre puisse encore se prononcer avant la fin de l'année. Il lui a communiqué que la commission se réunirait à nouveau le 6 décembre 2012 et lui a demandé de confirmer sa demande d'être réentendu. Par ailleurs, les dispositions de l'article 160, alinéa 2, du règlement de la Chambre, relatives au droit d'être entendu, lui ont été rappelées. Enfin, le président de la commission a ajouté qu'il serait également envisageable que M. Moriau communique sa position par écrit.

*
* *

Au cours de sa réunion du 6 décembre 2012, la commission a constaté que M. Moriau, vu son état de santé, ne pouvait être présent.

Eu égard au caractère exceptionnel de la situation, la commission a accepté que M. Moriau se fasse représenter par sa collègue, Mme Özlem Özen, assistée de ses deux avocats, MM. Legros et Bartholomeeusen.

Ces derniers ont tout d'abord fait savoir que M. Moriau confirmait sa demande d'être à nouveau entendu, mais que pour des raisons de santé, il se trouvait dans l'impossibilité de comparaître personnellement.

Un mémoire complémentaire a ensuite été déposé et commenté. Il en ressort que les actes d'instruction complémentaires qui ont été accomplis ont apporté de nouveaux éléments à décharge dans le chef de

De volgende vergaderingen van de commissie werden geagendeerd op 25 oktober, 8 en 14 november 2012.

Hoewel de heer Moriau, via zijn advocaten, had laten weten opnieuw gehoord te willen worden, kon hij wegens zijn gezondheidstoestand op geen van deze drie vergaderingen aanwezig zijn. Dit werd telkens gestaafd met een medisch getuigschrift. De hoorzitting en het verdere onderzoek van het dossier werden dan ook telkens naar een volgende vergadering verplaatst.

*
* *

Bij brief van 21 november 2012 liet de commissievoorzitter aan de heer Moriau weten dat de commissie, tijdens haar vergadering van 14 november 2012, de wens had uitgedrukt het dossier te finaliseren, zodat de plenaire vergadering van de Kamer zich nog voor het jaareinde zou kunnen uitspreken. Hij heeft hem meegedeeld dat de commissie op 6 december 2012 opnieuw zou vergaderen en heeft hem gevraagd zijn verzoek om nogmaals gehoord te worden, te bevestigen. Tevens werden hem de bepalingen van artikel 160, tweede lid, van het Kamerreglement m.b.t. het recht om gehoord te worden, in herinnering gebracht. Tenslotte heeft de commissievoorzitter eraan toegevoegd dat ook de schriftelijke mededeling van het standpunt van de heer Moriau overwogen zou kunnen worden.

*
* *

Tijdens haar vergadering van 6 december 2012 heeft de commissie vastgesteld dat de heer Moriau omwille van zijn gezondheidstoestand onmogelijk aanwezig kon zijn.

Gelet op de uitzonderlijke situatie, heeft de commissie aanvaard dat de heer Moriau vertegenwoordigd zou worden door zijn collega, mevrouw Özlem Özen, bijgestaan door zijn beide advocaten, de heren Legros en Bartholomeeusen.

Deze laatsten hebben vooreerst laten weten dat de heer Moriau zijn vraag om opnieuw te worden gehoord, bevestigde, maar omwille van zijn gezondheidstoestand in de onmogelijkheid verkeerde persoonlijk te verschijnen.

Een aanvullende memorie werd vervolgens ingediend en toegelicht. Hieruit blijkt dat de aanvullende onderzoekshandelingen die werden verricht, nieuwe elementen à décharge in hoofde van de heer Moriau opleverden.

M. Moriau. Ses conseils estiment dès lors qu'un nouveau réquisitoire doit être adressé par le parquet à la Chambre des représentants avant que celle-ci puisse prendre une décision concernant la demande de levée de l'immunité parlementaire. Les conseils communiquent également que leur client a déjà été cité à comparaître devant la chambre du conseil en son audience du 20 février 2013.

*
* *

Au cours de sa réunion du 20 décembre 2012, la commission a poursuivi l'examen du dossier, sans parvenir dès cette date à prendre une décision au sujet de l'avis à donner à la séance plénière.

Cet avis a été émis lors de la réunion suivante de la commission, qui a eu lieu le 24 janvier 2013.

II. — EN CE QUI CONCERNE LA PROCÉDURE

1. La commission se pose tout d'abord des questions à propos de l'introduction d'une demande de levée de l'immunité parlementaire à l'approche des élections communales du 14 octobre 2012 alors que les faits mis à charge de M. Moriau se situent au cours de la période 2005-2007 et que l'instruction a déjà débuté en 2006.

2. En ce qui concerne l'application pratique de l'article 59 de la Constitution et, plus précisément, le moment, dans le cadre d'une procédure judiciaire, où le procureur général doit demander l'autorisation de l'assemblée parlementaire compétente pour renvoyer un parlementaire devant une cour ou un tribunal, et en ce qui concerne la procédure à suivre en cas de réquisition de non-lieu, par le parquet, à l'égard d'un parlementaire, la Conférence des présidents des sept assemblées a indiqué, dans une lettre du 5 décembre 2005 adressée au ministre de la Justice, qu'elle souhaitait que l'on tienne compte des dispositions suivantes:

"1. Dans le cas de réquisitions prises par le parquet tendant au renvoi d'un parlementaire devant une cour ou un tribunal, la demande de levée de l'immunité parlementaire en vertu de l'article 59, alinéa 1er, de la Constitution, doit, compte tenu notamment du fait que la levée de l'immunité parlementaire constitue une condition de recevabilité de l'action publique, être introduite auprès de l'assemblée concernée dès que l'instruction est complète et que la chambre du conseil a, conformément à l'article 127, alinéa 6, du Code d'instruction criminelle, fixé une date pour le traitement de l'affaire; il

Zijn advocaten zijn derhalve de mening toegedaan dat een nieuwe vordering door het parket moet worden ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, alvorens deze een beslissing kan nemen over het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid. De advocaten voegen hieraan toe dat hun cliënt reeds werd aangemaand om te verschijnen voor de raadkamer tijdens haar zitting van 20 februari 2013.

*
* *

Tijdens haar vergadering van 20 december 2012 heeft de commissie het onderzoek van het dossier verdergezet, zonder reeds tot een beslissing te komen over het aan de plenaire vergadering uit te brengen advies.

Dit advies werd uitgebracht op de volgende vergadering van de commissie, die heeft plaatsgevonden op 24 januari 2013.

II. — WAT DE PROCEDURE BETREFT

1. De commissie stelt zich vooreerst vragen bij het indienen van een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid in de aanloop naar de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012, terwijl de aan de heer Moriau ten laste gelegde feiten zich situeren in de periode 2005-2007 en het gerechtelijk onderzoek reeds een aanvang nam in 2006.

2. Met betrekking tot de praktische toepassing van artikel 59 van de Grondwet, meer bepaald omtrent het tijdstip in een gerechtelijke procedure, waarop door de procureur-generaal aan de bevoegde parlementaire assemblee verlof moet worden gevraagd om een parlamentslid te verwijzen naar een hof of een rechtbank en omtrent de te volgen procedure in geval van een vordering door het parket tot buitenvervolginstelling van een parlamentslid, drukte de Conferentie van de zeven parlementsvoorzitters, bij een aan de minister van Justitie gerichte brief van 5 december 2005, de wens uit de volgende regeling in acht te nemen:

"1. Ingeval van een vordering door het parket tot verwijzing van een parlamentslid voor een hof of een rechtbank, moet het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid krachtens artikel 59, eerste lid, van de Grondwet, mede gelet op het feit dat de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid een ontvankelijkheidsvoorwaarde is voor de strafvordering, bij de betrokken assemblee worden ingediend vanaf het moment dat het onderzoek volledig is en de raadkamer, overeenkomstig artikel 127, zesde lid, van het Wetboek van Strafvordering, een datum voor de

importe à cet égard d'accorder à l'assemblée un délai suffisant pour examiner la demande;

2. Dans le cas de réquisitions prises par le parquet tendant au non-lieu à l'égard d'un parlementaire, il convient de se fonder sur le parallélisme avec l'article 103, alinéa 5, de la Constitution, relatif aux poursuites à l'encontre de ministres; il est indiqué à cet égard de situer l'introduction de la demande de levée de l'immunité parlementaire au moment dont question au 1."

Cette interprétation a été reprise dans la circulaire n° COL 15/2006 du 26 juin 2006 du Collège des procureurs généraux près les cours d'appel:

"(...)

Le remplacement intégral du point 2.1. dans le courrier des Présidents des sept assemblées parlementaires du 5 décembre 2005 n'a aucune conséquence immédiate pour la méthode suivie à ce jour par le Ministère Public en cas de requête en vue du règlement de la procédure par une juridiction d'instruction dans une affaire pénale à l'égard d'un parlementaire. Avant que la juridiction compétente soit saisie de réquisitions, le projet de réquisitoire en question sera transmis, comme c'était le cas auparavant, au procureur général près la cour d'appel compétente, puisqu'il appartient à son office (ultérieurement) de demander à l'assemblée ou aux assemblées parlementaires concernée(s) l'autorisation préalable requise afin que la juridiction d'instruction soit saisie de cette requête en vue du renvoi du parlementaire devant une cour ou un tribunal, ou du non-lieu.

Dorénavant, le Ministère Public veillera par ailleurs, lors de la fixation des jour, date et lieu de comparution dans le registre spécial tenu au greffe de la juridiction d'instruction (ancien article 127, alinéa 6 CIC, correspondant à l'actuel article 127 § 2 CIC), de satisfaire à l'exigence de garantir un délai suffisant pour faire examiner la demande de levée préalable de l'immunité parlementaire en vertu de l'article 59, alinéa 1er, de la Constitution, par l'assemblée ou les assemblées parlementaire(s) compétente(s).

Compte tenu de la manière dont les Présidents des sept assemblées parlementaires du pays interprètent les conditions auxquelles est soumise la procédure devant la juridiction d'instruction à l'égard d'un parlementaire, la demande, faite à l'intervention du procureur général, qui tend à la levée de l'immunité parlementaire en vertu de l'article 59, alinéa 1er, de la Constitution ne

behandeling van de zaak heeft bepaald, waarbij het van belang is de assemblee een voldoende tijd te laten om de vraag te onderzoeken;

2. Ingeval van een vordering door het parket tot buitenvervolginstelling van een parlamentslid, dient men uit te gaan van het parallelisme met artikel 103, vijfde lid, van de Grondwet m.b.t. de vervolging van ministers, waarbij het aangewezen is de indiening van het verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid te situeren op het tijdstip waarvan sprake in 1".

Deze interpretatie werd opgenomen in de omzendbrief nr. COL 15/2006 dd. 26 juni 2006 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep:

"(...)

De integrale vervanging van punt 2.1 in de brief van de Voorzitters van de zeven parlementaire instellingen van 5 december 2005 heeft geen onmiddellijke gevolgen aangaande de tot nu toe door het Openbaar Ministerie te volgen handelwijze bij een vordering tot regeling van de procedure door een onderzoeksgerecht in een strafzaak ten laste van een parlamentslid. Alvorens de vordering aanhangig te maken bij het bevoegde onderzoeksgerecht zal, zoals voorheen, het desbetreffende ontwerp van vordering worden overgemaakt aan de procureur-generaal van het bevoegde Hof van beroep, nu het zijn ambt (nadien) toekomt de kwestieuze parlementaire instelling(en) om het vereiste voorafgaande verlot te verzoeken teneinde het onderzoeksgerecht te vatten met de voorliggende vordering tot verwijzing naar een hof of een rechtbank, of tot buitenvervolginstelling, van het parlamentslid.

Voortaan zal het Openbaar Ministerie echter er bovendien over waken dat, bij de bepaling van de plaats, datum en uur van verschijning in het daartoe bestemde register ter griffie van het onderzoeksgerecht (het zesde lid van het voormalige artikel 127 Wetboek van Strafvordering, thans artikel 127, § 2, Wetboek van Strafvordering), er voldaan wordt aan de vereiste een voldoende ruime tijd te waarborgen om de vraag tot voorafgaande opheffing van de parlementaire onschendbaarheid krachtens artikel 59, eerste lid, van de Grondwet, door de bevoegde parlementaire instelling(en) te laten onderzoeken.

Gelet op de interpretatie die de Voorzitters van de zeven parlementaire instellingen van het land aan de vereisten van de rechtspleging voor het onderzoeksgerecht ten laste van een parlementair geven, kan het verzoek middels de procureur-generaal tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid krachtens artikel 59, eerste lid, van de Grondwet immers pas na

peut en effet être transmise qu'après que cette juridiction d'instruction aura été saisie. Dès lors, il semble évident que l'examen des réquisitions du Ministère Public par la juridiction d'instruction devra nécessairement être reporté, dans le cas où l'autorisation préalable requise de l'assemblée ou des assemblées parlementaire(s) n'a pas encore été obtenue en raison du caractère trop bref du délai prévu à l'article 127 § 2 du Code d'instruction criminelle. Ce délai doit être d'au moins deux mois sauf en cas de détention préventive du parlementaire concerné. Dans le cas (difficilement concevable dans la pratique) où le parlementaire serait encore en détention, la détermination du délai fera l'objet de pourparlers préalables entre votre office et le procureur général." (voir également Doc. Chambre n° 52 1394/001, p. 5-6)

La commission en conclut que l'examen du dossier par la chambre du conseil ne pourra en tout état de cause se poursuivre qu'après que la Chambre des représentants aura donné l'autorisation prévue par la Constitution de renvoyer M. Moriau devant le tribunal compétent.

3. La commission répète que la demande de levée de l'immunité parlementaire doit idéalement se situer après que tous les actes d'instruction complémentaires ont été effectués, de telle sorte qu'un réquisitoire définitif peut être établi par le parquet (*cf.* également *supra*, p. 5).

Dès lors qu'en l'espèce, des actes d'instruction complémentaires ont encore été effectués après la demande initiale du procureur général de levée de l'immunité parlementaire de M. Moriau et que les pièces du dossier qui en ont résulté ont été transmises à la Chambre, mais sans nouveau réquisitoire, la commission doit, dans ces circonstances, considérer que le parquet maintient son réquisitoire initial.

4. En ce qui concerne le traitement du dossier pendant, le président de la commission souligne que la représentation de M. Moriau par un de ses collègues lors de l'audition complémentaire, ne peut être considérée comme un précédent. Celle-ci a été autorisée en raison de circonstances exceptionnelles, avec l'accord de M. Moriau. Lors de la première audition, ce dernier a pu en personne expliciter son point de vue, conformément à l'article 160, alinéa 2, du Règlement de la Chambre.

Un membre fait cependant part de sa crainte que M. Moriau se soit senti obligé de désigner un collègue pour le représenter, afin de ne pas retarder le traitement du dossier.

de aanhangigmaking van de zaak bij dat onderzoeksgerecht worden overgemaakt. Het is dan ook meteen duidelijk dat de behandeling van de vordering van het Openbaar Ministerie voor het onderzoeksgerecht onvermijdelijk zal moeten worden uitgesteld, zo het vereiste voorafgaandelijk verlof van de desbetreffende parlementaire instelling(en) nog niet bekomen werd ingevolge een te krap bemeten termijn, omschreven in artikel 127, § 2, van het Wetboek van Strafvordering. Behalve in geval van voorlopige hechtenis van het betrokken parlementslid, dient deze termijn minstens twee maanden te zijn. In het (vrijwel ondenkbare) geval van een nog aangehouden parlementslid zal uw ambt die termijn vooraf bespreken met de procureur-generaal." (zie ook Stuk Kamer, nr. 52 1394/001, blz. 5-6)

De commissie besluit hieruit dat de behandeling van het dossier door de raadkamer in elk geval pas kan worden verder gezet nadat de Kamer van volksvertegenwoordigers het grondwettelijk verlof heeft gegeven tot verwijzing van de heer Moriau naar de bevoegde rechtbank.

3. De commissie herhaalt dat de vraag tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van een parlementslid zich best situeert na de uitvoering van alle aanvullende onderzoekshandelingen, zodat — samen met het dossier — een definitieve vordering door het parket kan worden ingediend (zie ook *supra*, blz. 5).

Aangezien *in casu* nog aanvullende onderzoekshandelingen werden verricht na het initiële verzoek van de procureur-generaal tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de heer Moriau en de dossierstukken die daaruit resulteerden, werden overgezonden aan de Kamer, evenwel zonder een nieuwe vordering, dient de commissie er in die omstandigheden van uit te gaan dat het parket zijn oorspronkelijke vordering handhaaft.

4. Met betrekking tot de behandeling van het voorliggende dossier, beklemtoont de commissievoorzitter dat de vertegenwoordiging van de heer Moriau door één van zijn collega's tijdens de bijkomende hoorzitting, niet als een precedent mag worden beschouwd. Deze werd toegestaan omwille van uitzonderlijke omstandigheden, met instemming van de heer Moriau. In de eerste hoorzitting heeft deze persoonlijk zijn standpunt kunnen toelichten, overeenkomstig artikel 160, tweede lid, van het Kamerreglement.

Een lid geeft evenwel uiting aan haar vrees dat de heer Moriau zich genoodzaakt heeft gevoeld om een collega als vertegenwoordiger aan te duiden, ten einde de behandeling van het dossier niet te vertragen.

La commission souligne que le droit d'être entendu personnellement devant la commission, constitue une règle fondamentale.

Elle profite toutefois de l'occasion pour suggérer à la Chambre de modifier son Règlement, de telle sorte qu'à l'avenir, un membre puisse demander non seulement à se faire assister, mais également à se faire représenter par ses conseils. Cette modification mettrait le Règlement de la Chambre en conformité avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

III. — SUR LE FOND

Il ressort de la jurisprudence constante de la commission qu'elle doit examiner les faits et qu'elle décide de proposer la levée de l'immunité parlementaire pour autant:

— que les faits communiqués n'amènent pas *prima facie* à conclure que l'action est fondée sur des éléments fantaisistes, irréguliers, prescrits, arbitraires ou ténus;

— que les faits ne sont pas la conséquence imprévue d'une action politique;

— qu'il ne s'agit pas d'une infraction dont les mobiles politiques sont manifestes. (Voir notamment Doc. Chambre, n° 781/1 - 92/93, p. 6, n° 50 1346/1, p. 6, n° 52 919/1, p. 4 et n° 52 1394/1, p. 7).

En l'espèce, M. Moriau est poursuivi du chef de trafic d'influence, dans le cadre d'un projet d'implantation d'un centre commercial à Farciennes par la SA Citadelle.

*
* *

Après examen du dossier, la commission constate, d'une part, que les faits mis à charge peuvent être considérés comme découlant de l'exercice d'un mandat politique. D'autre part, l'incrimination "trafic d'influence" est définie à l'article 247, § 4, alinéa 1er, du Code pénal, inséré par la loi du 10 février 1999 relative à la répression de la corruption.

Cette disposition est rédigée comme suit:

"Lorsque la corruption a pour objet l'usage par la personne qui exerce une fonction publique de l'influence

De commissie beklemtoont dat het recht om persoonlijk door de commissie te worden gehoord, de basisregel dient te blijven.

Zij maakt evenwel van de gelegenheid gebruik om de Kamer te suggereren het Reglement aan te passen, zodat in de toekomst een lid zou kunnen vragen zich niet enkel te laten bijstaan, maar ook te laten vertegenwoordigen door zijn advocaten. Deze wijziging zou van aard zijn het Kamerreglement in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

III. — TEN GRONDE

Uit de vaste rechtspraak van de commissie blijkt dat zij de feiten moet onderzoeken en dat zij beslist de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid voor te stellen in zoverre:

— de medegedeelde feiten *prima facie* niet tot de conclusie leiden dat de vordering steunt op elementen die uit de lucht gegrepen, onrechtmatig, verjaard, willekeurig of onbeduidend zijn;

— de feiten niet het onvoorziene gevolg zijn van een politieke actie;

— het geen misdrijf met duidelijk politieke drijfveren betreft. (zie onder meer Stukken Kamer, nr. 781/1-92-93, blz. 6, nr. 50 1346/1, blz. 6, nr. 52 919/1, blz. 4 en nr. 52 1394/1, blz. 7).

In deze wordt de heer Moriau vervolgd wegens aanwending van invloed in het kader van een project voor de vestiging door de NV Citadelle van een winkelcentrum in Farciennes.

*
* *

Na onderzoek van het dossier, stelt de commissie enerzijds vast dat de ten laste gelegde feiten kunnen beschouwd worden als het uitvloeisel van de uitoefening van een politiek mandaat. Anderzijds is de strafbaarstelling "aanwending van invloed" omschreven in artikel 247, § 4, eerste lid, van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1999 betreffende de bestraffing van corruptie.

Deze bepaling luidt als volgt:

"Indien de omkoping het gebruik tot doel heeft door de persoon die een openbaar ambt uitoefent, van de

réelle ou supposée dont elle dispose du fait de sa fonction, afin d'obtenir un acte d'une autorité ou d'une administration publiques ou l'abstention d'un tel acte, la peine sera un emprisonnement de six mois à un an et une amende de 100 euros à 10 000 euros".

La question qui se pose dès lors est de savoir si les faits mis à charge découlent de l'exercice "normal" d'un mandat politique, ou s'ils pourraient, au contraire, être incriminés en vertu de l'article 247, § 4, du Code pénal.

Lors des travaux préparatoires de la loi du 10 février 1999, la représentante du ministre de la Justice avait déjà souligné qu'il était "*difficile de définir objectivement l'usage d'influence*" (Doc. Chambre, n° 1664/3-97/98, p. 13). Au cours de la discussion qui s'en est suivie, la crainte a été exprimée que "*les textes à l'examen manquent de précision, en dépit des intentions très louables qui les sous-tendent, et n'atteignent dès lors pas l'objectif poursuivi*". (op. cit., p. 16).

La commission estime que les faits avancés dans le dossier qui lui a été soumis, sont ténus et qu'ils pourraient à première vue découler de l'exercice normal d'un mandat politique.

À la lumière des principes précités, la commission estime dès lors que la première condition à la levée de l'immunité parlementaire n'est pas remplie dès lors que les faits communiqués amènent *prima facie* à conclure que l'action est fondée sur des éléments ténus.

La commission profite de l'occasion pour inviter la Chambre à évaluer l'application, par les instances judiciaires, de l'article 247, § 4, du Code pénal au cours des années écoulées et à préciser, au besoin, la législation. En effet, l'objectif ne peut jamais être qu'une incrimination particulière permette d'entraver l'exercice normal d'un mandat politique.

echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, is de straf een gevangenisstraf van zes maanden tot een jaar en een geldboete van 100 euro tot 10 000 euro."

De vraag die zich bijgevolg stelt is of de ten laste gelegde feiten voortvloeien uit de "normale" uitoefening van een politiek mandaat, of dat ze daarentegen strafbaar zouden kunnen zijn krachtens artikel 247, § 4, van het Strafwetboek.

Reeds in de voorbereidende werken van de wet van 10 februari 1999 werd er door de vertegenwoordigster van de minister van Justitie op gewezen dat "*het aanwenden van invloed moeilijk objectief kan worden vastgesteld*" (Stuk Kamer, nr. 1664/3-97/98, blz. 13). Tijdens de verdere bespreking werd tevens de vrees geuit dat "*de voorliggende teksten,....., ondanks de zeer lofwaardige bedoelingen die eraan ten grondslag liggen, onvoldoende precies zijn en bijgevolg hun doelstelling niet zullen bereiken*". (op. cit., blz. 16).

Het komt de commissie voor dat de feiten die in het voorgelegde dossier worden naar voren gebracht, onbeduidend zijn en op het eerste gezicht het gevolg zouden kunnen zijn van de normale uitoefening van een politiek mandaat.

In het licht van de voormelde principes, is de commissie bijgevolg van mening dat niet is voldaan aan de eerste vereiste voor de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, aangezien uit de medegedeelde feiten *prima facie* kan worden geconcludeerd dat de vordering gesteund is op onbeduidende elementen.

De commissie maakt van de gelegenheid gebruik om de Kamer op te roepen tot een evaluatie van de toepassing, door de gerechtelijke instanties, van artikel 247, § 4, van het Strafwetboek gedurende de afgelopen jaren en desgevallend de wetgeving te verduidelijken. Het kan immers nooit de bedoeling zijn dat door een bepaalde strafbaarstelling de mogelijkheid wordt geschapen om de normale uitoefening van een politiek mandaat te belemmeren.

IV. — CONCLUSION

Vu la demande formulée par le procureur général près la cour d'appel de Mons;

Vu l'article 59, alinéa 1er, de la Constitution;

Considérant les principes généraux précités;

La commission propose de ne pas accorder l'autorisation constitutionnelle de renvoyer M. Patrick Moriau, membre de la Chambre des représentants, devant la juridiction compétente.

Le rapporteur,

Renaat LANDUYT

Le président,

Stefaan DE CLERCK

IV. — BESLUIT

Gelet op het door de Procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen geformuleerde verzoek:

Gelet op artikel 59, 1ste lid, van de Grondwet;

Gelet op de hierboven in herinnering gebrachte algemene principes;

Stelt de commissie voor geen grondwettelijk verlof te verlenen om de heer Patrick Moriau, lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, te verwijzen naar het bevoegde rechtscollege.

De rapporteur,

Renaat LANDUYT

De voorzitter,

Stefaan DE CLERCK